

Redakcja: Agnieszka Zajdel (sekretarz redakcji), Szczepan Czarnecki,
Spasimir Domaradzki, Bartłomiej Krzyształ, Łukasz Krzyżanowski,
Sławomir Łukasiewicz, Damian Szacawa, Agata Tatarenko

Nr 1506 (11/2026) | 22.01.2026

ISSN 2657-6996

© IEŚ

Michał Paszkowski

Węgierski MOL przejmie rosyjskie udziały w serbskiej spółce NIS

Wyrażona w liście intencyjnym zgoda Gazprom Nieft na sprzedaż udziałów w serbskiej spółce Naftna Industrija Srbije (NIS) firmie MOL¹ z Węgier stanowi jedno z kluczowych wydarzeń na rynku paliwowym Europy Środkowej ostatnich lat. Wejście MOL w miejsce rosyjskiego właściciela ma przywrócić ciągłość funkcjonowania rafinerii w Panczewie, a jednocześnie zmieni układ sił na rynku paliwowym regionu. Transakcja ta wykracza daleko poza klasyczne przejęcie aktywów rafineryjnych z uwagi na sankcje nałożone przez USA na rosyjskie spółki paliwowe. NIS, operator jedynej rafinerii w Serbii i kluczowy dostawca paliw na Bałkanach Zachodnich, znalazł się w efekcie pod presją wynikającą z amerykańskich sankcji nałożonych na Gazprom Nieft.

Nałożenie w styczniu 2025 r. sankcji USA na Gazprom Nieft i jego zagraniczne aktywa miało bezpośrednie konsekwencje dla NIS, mimo że sama spółka działała wyłącznie na rynku europejskim i była kluczowa dla zaopatrzenia Serbii w paliwa. Struktura akcjonariatu, w której rosyjskie podmioty kontrolowały 56,15% udziałów, przesądziła o objęciu NIS reżimem sankcyjnym ([„Komentarze IEŚ”, nr 1495](#)). W praktyce oznaczało to utratę dostępu do ropy naftowej przesyłanej rurociągiem Adria, zarządzanym przez chorwacką spółkę Janaf, a także ograniczenia finansowe i ubezpieczeniowe, które sparaliżowały działalność operacyjną NIS. Rafineria w Panczewie, o zdolności przerobowej wynoszącej 96 tys. baryłek dziennie, została zmuszona pod koniec 2025 r. do czasowego zatrzymania pracy, co natychmiast przełożyło się na ryzyko niedoborów paliw na rynku serbskim. Mechanizm sankcyjny od początku zakładał jednak możliwość czasowych zwolnień, których celem było umożliwienie sprzedaży rosyjskich udziałów podmiotowi nieobjętemu restrykcjami. Specjalne licencje wydawane przez amerykański Departament Skarbu pozwoliły NIS w 2025 r. na przerób ropy naftowej, ale ostatecznie 9 października 2025 r. nastąpiło wstrzymanie dostaw surowca, a następnie powolny proces wyłączania rafinerii.

MOL jest jednym z największych zintegrowanych przedsiębiorstw naftowych Europy Środkowej. Dysponuje trzema rafineriami oraz rozbudowaną siecią logistyczno-detaliczną. Kluczowymi aktywami rafineryjnymi spółki są: zakład w miejscowości Százhalombatta na Węgrzech (zdolność przerobowa wynosi 165 tys. baryłek dziennie), rafineria w Bratysławie na Słowacji (122 tys. baryłek dziennie) oraz mniejszy zakład w Rijece w Chorwacji (90 tys. baryłek dziennie), kontrolowany pośrednio przez MOL poprzez spółkę INA. Całość tworzy system produkcyjny zdolny do zaopatrywania rynków kilku państw regionu. MOL kontroluje niemal 2400 stacji paliw w Europie Środkowej i Południowo-Wschodniej, w tym w Polsce, Czechach, Rumunii, Chorwacji, Serbii i na Bałkanach Zachodnich. Model biznesowy przedsiębiorstwa opiera się w znacznym stopniu na dostępie do rosyjskiej ropy naftowej transportowanej rurociągiem Przyjaźń, a alternatywne dostawy przez rurociąg Adria z Chorwacji pozostają ograniczone. Dzięki politycznemu wsparciu rządu spółka MOL uzyskała amerykańskie zwolnienia sankcyjne, co pozwala jej utrzymać dotychczasowy model zaopatrzenia. Przejęcie NIS wpisuje się w strategię regionalnej integracji aktywów, wzmacniając pozycję MOL jako dominującego gracza rafineryjnego w Europie Środkowej.

Zakup rosyjskich udziałów w NIS przez MOL oznacza włączenie serbskiej rafinerii w regionalny system produkcyjno-logistyczny. Dla rynku paliwowego Europy Środkowej taka koncentracja mocy przerobowych w rękach jednego podmiotu, który już dziś odgrywa kluczową rolę w zaopatrzeniu kilku państw, ma istotne znaczenie dla regionalnego bezpieczeństwa energetycznego. Integracja NIS z siecią MOL może poprawić krótkoterminową stabilność dostaw do Serbii, ograniczając ryzyko niedoborów paliw, które pojawiło się w okresie

¹ Firma MOL rywalizowała o udziały w spółce NIS z ADNOC ze Zjednoczonych Emiratów Arabskich.

postoi rafinerii w Panczewie. Jednocześnie transakcja ta utrwala pośrednią zależność regionu od rosyjskiej ropy naftowej, ponieważ MOL pozostaje beneficjentem wyjątków sankcyjnych i planuje rozwój infrastruktury umożliwiającej dalsze dostawy surowca z kierunku wschodniego, w tym budowę nowego rurociągu łączącego Węgry z Serbią ([„Komentarze IEŚ”, nr 807](#)). W dłuższej perspektywie może to ograniczać realną dywersyfikację źródeł zaopatrzenia i zwiększać wrażliwość rynku na zmiany polityki sankcyjnej USA.

Wnioski

- Przejęcie NIS przez MOL jest rozwiązaniem optymalnym w krótkim horyzoncie czasowym z punktu widzenia bezpieczeństwa energetycznego Serbii i stabilności regionalnego rynku paliw. Integracja z istniejącą infrastrukturą i siecią logistyczną MOL pozwala szybko przywrócić pełną zdolność operacyjną rafinerii w Panczewie i ograniczyć ryzyko niedoborów paliw, które w ostatnich miesiącach musiały być importowane z Węgier.
- Transakcja ta nie rozwiązuje fundamentalnego problemu zależności niektórych państw Europy Środkowej od rosyjskiej ropy naftowej, lecz jedynie zmienia jej formę. Zamiast bezpośredniej obecności rosyjskiego kapitału pojawia się model pośredni, oparty na wyjątkach sankcyjnych i regionalnych powiązaniach infrastrukturalnych, co w długim okresie może okazać się niestabilne w przypadku zaostrzenia polityki USA.